

K R O N I K A

Jubileusz Profesora Viktora Viktory

Profesor Viktor Viktora należy do grona literaturoznawców czeskich, którzy swoje zainteresowanie literaturą czeską traktują jako życiową pasję. Z jednej strony ją opisują, a z drugiej nią żyją i się nią upajają. Dlatego studenci, mówiąc o Jego wykładach, stwierdzają:

Je u něj vidět láska k literatuře a léty nasbírané zkušenosti. Látku vypráví velice poutavě (<https://vltava.rozhlas.cz/viktor-viktora-vedouci-katedry-ceskeho-jazyka-a-literatury-pedagogicke-fakulty-5016981>; dostęp: 10.07.2017).

Přednáší, jako kdyby Vám říkal pohádku. Musíte poslouchat, aniž byste chtěli (<https://vltava.rozhlas.cz/viktor-viktora-vedouci-katedry-ceskeho-jazyka-a-literatury-pedagogicke-fakulty-5016981>; dostęp: 10.07.2017).

Zanurzony w swojej fascynacji literaturą propaguje ją wszędzie, również w środowisku pozauczelnianym, np. w Kole Przyjaciół Kultury Książki (Kruh přátel knižní kultury), działającym od 25 lat przy Bibliotece Miejskiej w Pilźnie, ale także w formie wykładów dla niefilologów.

W przypadku prof. Viktora Viktory dodatkowo dochodzi jeszcze jeden aspekt jego fascynacji literaturą czeską: poszukuje On jej śladów w terenie podczas licznych wędrówek po kraju. „Viktorova všeobecně známá vášeň cestovatelská a turistická se podle našeho mínění prolíná s dalšími oblastmi jeho životní pouti” (V. Bok, s. 9), także literaturoznawczą. Z tych właśnie pielgrzymek po kraju zrodziły się liczne artykuły, wskazujące m.in. na dziś często zapomniane osobowości, które miały znaczący wpływ na czeską kulturę i literaturę, np. *Mezi imortelami a relikviemi (k charakteru české básnické secese)*. In *Čas secese* (České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2007, s. 223–228); *Ptačí svět podle Jiřího Galliho Chrudimského*. In *Humanismus v rozmanitosti pohledů: farrago festiva Iosepho Hejnic nonagenario oblata* (Praha: Knihovna Akademie věd ČR, 2014, s. 245–252); *K Husovu Quodlibetu*. In *Jan Hus, husitství a husitské války a jejich dopad na českou kulturu* (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2016, s. 34–41); *Pobělohorské elegie. V předvečer 21. června 1621 na Staroměstském náměstí*. In *Odbicie ważnych wydarzeń historycznych w języku i w literaturze czeskiej* (Poznań: IFS UAM, Pro, 2010, s. 61–68) czy monografia *Záblesky renesance – K projevům renesance v české literatuře se zřetelem k plzeňskému prostředí* (Plzeň: Západočeská univerzita, 2002), ale także te, w których centrum

znajdują się wybitne postaci literatury czeskiej, np. *Nic nedojde k zmaření (K motivickým souvislostem Erbenova »majestátu zákona«)* („Z Českého ráje a Podkrkonoší” XXIV, 2011, s. 18–24); *K eufonii německých básní Karla Hynka Máchy* („Bohemistyka” XI, 2011, nr 4, s. 267–276); *Cesta k máchovské scénérii a niternosti*. In *Jeden jazyk naše heslo bud’ IV*. (Radnice: Spolek divadelních ochotníků, 2007. s. 113–120); *Jaroslav Vrchlický*. In *Portréty historických osobností: nejen grafologický pohled* (Praha: Grada, 2015, s. 230–234) itd.

Jest to druga cecha często podkreślana przez Jego współpracowników, ponieważ widzą w Nim nie tylko czeskiego historyka literatury, ale także badacza i odkrywcę kultury (w tym szczególnie literatury) regionalnej, który „má základní vlastnosti opravdového poutníka – zvědavost, vyrovnané tempo a houževnatost” (V. Bok, *Viator Pilsnensis neboli plzeňský poutník*, Plzeň, 2012, s. 9). Sam w jednym z wywiadów dla miejscowych mediów stwierdził, że dla Niego ważnym tematem jest literatura czeska w regionie pilźnieńskim w drugiej połowie XVI wieku, ponieważ w Pilźnie „došlo k regresi a jako v prvním českém regionu zde nastoupila s půlstoletým předstihem agresivní protireformace. V českém prostředí se zatím rozvíjel literární humanismus, reprezentovaly jej u nás například Domažlice, Klatovy a Sušice” (https://plzensky.denik.cz/kultura_region/cim-se-citim-byt-kantorem-rika-viktor-viktora.html, dostęp: 5.07.2017), dlatego zadał pytanie: „Objevily se v literatuře plzeňské provenience té doby již raně barokní prvky?” Odpowiedzi na nie prezentował w licznych artykułach, np. *Josef Abraham a genius loci Chodská*. In *Kontexty literární vědy V*. (Brno: Tribun EU, 2015, s. 33–47), *Clamores Eliae – poznámky k reformám, deformám a vědám (2)*. In *Minulostí západočeského kraje XLV*. (Plzeň: Archiv města Plzně, 2011, s. 305–317), w pracy *K pramenům národní literatury* (Plzeň: Fraus, 2003) czy monografię *Vlastivěda česko-bavorského pohraničí: příroda, kulturní památky v historických souvislostech, současnost, regiony* (Praha: ViaCentrum, 2015).

Nie sposób tu nie wspomnieć o jego fascynacji sztukami teatralnymi. Jako krytyk teatralny broni się przed autorytarnymi opiniami, wskazuje na fundamentalną różnicę między literaturą a widowiskiem teatralnym, których nie można utożsamiać. Są to dwie wizje świata: autora i interpretatora.

Celem tego krótkiego szkicu nie była charakterystyka pracy badawczej Jubilata, ponieważ ta znaduje się w wielu innych publikacjach (m.in. w pracy *Viator Pilsnensis neboli plzeňský poutník*), ale przypomnienie Jego osoby w roku, w którym obchodzi On swoje 75 urodziny.

Chcielibyśmy życzyć Panu Profesorowi jeszcze wielu pielgrzymek do miejsc czeskiej kultury jeszcze nieodkrytych oraz kolejnych prac literaturoznawczych i kulturoznawczych, będących ich efektem.

Ad multos annos Panie Profesorze!

Mieczysław Balowski, Poznań